

Arkivsaksnr.:
2023/6376

Dokumentdato:
08.10.2024

Styre:
Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak:
67/24

Møtedato:
22.10.2024

Oppfølging av den økonomiske situasjonen ved SV-fakultetet, oktober 2024

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Fakultetsstyresak [79/23](#) (Budsjett 2024)
- Fakultetsstyresak [34/24](#) (Status økonomisk situasjon og plan for oppfølging)
- Fakultetsstyresak [40/24](#) (Oppfølging av den økonomiske situasjonen ved SV-fakultetet)
- Fakultetsstyresak [47/24](#) (Oppfølging av den økonomiske situasjonen ved SV-fakultetet, august 2024)

Bakgrunn

Fakultetsstyret har i alle møtene fra og med april 2024 diskutert arbeidet med å redusere underskuddet på fakultetet. I denne saken gis det status for arbeidet med innsparingstiltak for 2024, vurdering av andre økonomiske tiltak, en kort beskrivelse av utviklingen i årsverk i innværende år og status for arbeidet med dimensjonering av administrasjonen. Tiltaksgruppens arbeid er nærmere beskrevet i referatene fra gruppen. Disse ligger under orienteringssaker. Forslagene fra gruppen som omhandler budsjett 2025 vil komme frem i budsjettsaken i desember. Tiltaksgruppen vil ha sitt siste møte i slutten av oktober og det vil bli laget en oppsummering ut ifra mandatets punkter. Økonomiplanen for årene fremover er en egen sak. Se sak 68/24.

Status innsparinger

Som det ble gjort rede for til fakultetsstyret i september, sak [47/24](#), har fakultetet et innsparringsmål på 16 mill. kroner for 2024. Innsparingen er en forutsetning for at fakultetet skal nå prognosen på kr. -36 mill. i årsresultat for 2024. Prognosen er utarbeidet i samarbeid med økonomiavdelingen på UiB, og vil gi en negativ overføring til 2025 på kr. 42,6 mill.

Status på innsparinger per medio oktober er at fakultetet langt på vei ser ut til å nå innsparringsmålet. Innsparingene på fakultetsnivå ligger an til å bli om lag 12,8 millioner fordelt på 9 millioner i reduserte lønnskostnader, 2,1 millioner i reduserte strategiske midler og 1,2 millioner reduksjon på fakultetets fellesfunksjoner. I tillegg forventer vi en reduksjon i husleiekostnadene tilsvarende 0,53 millioner. Samlet anslag på innsparinger fra instituttene beløper seg til 2,9 millioner. I forhold til målet om en innsparing på 16 millioner gjenstår det da om lag 270 000 kroner.

Sammenlignet med statusoppdateringen i september er det kommet til ytterligere innsparinger på lønn, samt instituttens innsparinger på sine driftsbudsjett. Innsparinger på instituttene har vært tema i Tiltaksgruppen hvor innsparingene har vært åpent diskutert og lagt frem. Fakultetet opplever at instituttene har vært motivert for dette, men at det har vært krevende å finne innsparingstiltak som monner når budsjettåret er godt i gang og aktiviteten har vært planlagt over lengre tid.

Det er naturlig nok noe usikkerhet knyttet til det endelige årsresultatet, og innsparingene på instituttens driftsbudsjett er til dels basert på estimater, for eksempel når det gjelder

eksamenskostnader. Som det tidligere er gjort rede for er det viktig, for at det skal bli en reell besparelse, at innsparingene på instituttens driftsbudsjett trekkes inn og ikke bare forskyves til 2025. Dette vil bli gjort i forbindelse med årsregnskapet med utgangspunkt i instituttens anslåtte innsparinger.

Tabell 1. Forventede innsparing per medio oktober 2024

Kostandstype	Forventet innsparing 2024
Lønnskostnader fakultet	9 000 000
Strategiske midler fakultet	2 100 000
Fellesfunksjoner fakultet	1 200 000
Husleie fakultet	530 000
Innsparinger institutt (6 inst)	2 900 000
Total innsparing 2024	15 730 000
Måltall innsparing	16 000 000
Innsparinger pr august	15 730 000
Rest innsparinger	270 000

Andre økonomiske tiltak

I fakultetsstyret i september sak [47/24](#) ble det gjort rede for utfordringene med den økonomiske ubalansen mellom fakultet og instituttnivå. Det ble vist til årsregnskapet for 2023 hvor fakultetet hadde en negativ overføring til 2024 på kr. -32,65 mill. mens instituttene hadde en positiv overføring på kr. 26, 1mill. Det ble påpekt at denne ubalansen ligger an til å øke ytterligere i 2024, selv med de planlagte innsparingene. Ubalansen mellom fakultetsnivå og instituttnivå må reduseres samtidig som fakultetet som helhet må minske kostnadene for å komme i balanse. Ubalansen utgjør en risiko i økonomistyringen da fastlønnsbudsjettet forvaltes på fakultetsnivå.

Det ble skissert ulike virkemidler som kunne vurderes som tiltak for å redusere ubalansen, og tiltak som kunne bidra til å redusere risikoen denne ubalansen representerer for fakultetet.

Fakultetet har arbeidet videre med dette og diskutert både risikoen ved ubalansen og mulige negative effekter av ulike tiltak for å redusere den. I forhold til risiko, har fakultetet god erfaring med at instituttene benytter sine midler på en budsjettmessig forsvarlig måte, og anser derfor risikoen for uønskede disponeringer som liten. Store og vedvarende økonomiske forpliktelsene vil dessuten være knyttet til ansettelser, og tildelingen av stillinger bestemmes av fakultetsstyret. Fakultetet har et konstruktivt og godt samarbeid med instituttene og ønsker å arbeide videre med dette som utgangspunkt og foreslår derfor ikke å låse instituttens positive overføringer. En eventuell beslutning om å låse instituttens positive overføringer ville heller ikke påvirke balansen mellom nivåene, men kunne være et risikoreducerende tiltak.

Fakultetet har i tillegg vurdert om en del av de positive overføringene fra instituttene bør inndras til fakultetet for å redusere den økonomiske ubalansen mellom nivåene. I så tilfelle måtte dette gjøres i tett samarbeid med instituttene for å vurdere hvilke deler av deres overføringer som kan omdisponeres og ikke er øremerkede. I utgangspunktet ønsker ikke fakultetet å redusere instituttens oppsparte handlingsrom og mulighet til å gjøre sine økonomiske prioriteringer. Fakultetet foreslår derfor heller ingen inndragninger av positive overføringer på det nåværende tidspunkt, men ønsker et fortsatt konstruktivt samarbeid om hvordan overføringene kan nyttes til beste for både forskning og undervisning gitt fakultetets begrensede økonomiske handlingsrom.

På det nåværende tidspunktet ser fakultetet det heller ikke som et hensiktsmessig å sette en øvre grense for hvor mye instituttene kan overføre mellom budsjettårene. Fakultetet kan eventuelt komme tilbake til dette når årsunderskuddet på fakultetet har blitt redusert og det er bedre balanse mellom nivåene.

Fakultetets strategi er å jobbe mer langsiktig med å redusere ubalansen. Et tiltak som vil bli foreslått i budsjett for 2025 er å redusere driftsbevilgningen til instituttene. I arbeidet med budsjett for 2025 vurderes en reduksjon i driftsbevilgningen i størrelsesorden 7 millioner. Normalt vil driftsbevilgningen bli fordelt i tråd med fakultetets budsjettmodell for fordeling av driftsmidler, men fakultetet vil i den nåværende situasjonen vurdere om et slikt kutt må ta hensyn til instituttenes ulike driftssituasjon og ikke nødvendigvis bli fordelt helt etter modellen. Instituttenes totaløkonomi og ressurser må trekkes inn i vurderingen gitt at det er betydelige forskjeller i økonomisk handlingsrom. Forslag til fordeling mellom instituttene vil bli konkretisert i budsjettsaken i desember og vil bli diskutert med instituttene utover høsten.

Et annet tiltak for å redusere ubalansen mellom nivåene på sikt, er å se på hvordan BOA aktiviteten i større grad kan bidra til å dekke mer av felleskostnadene på fakultetet. Det kan for eksempel være i form av et påslag til dekking av felleskostnader pr BOA årsverk, og/eller justeringer i hvordan frikjøpsinntekter anvendes. Dette vil være en del av diskusjonen i Tiltaksgruppen når den diskuterer økonomien i BOA prosjektene. Konkrete forslag vil bli lagt frem for fakultetsstyret sammen med budsjettet for 2025 i desember.

Oppsummert :

- Fakultetet vil ikke låse de positive overføringene fra instituttene, eller trekke inn midler utover de anslåtte innsparingene på driftsbudsjettet.
- Nivået på instituttenes driftsbudsjett for 2025 må ses i lys av fakultetets samlede økonomiske situasjon og det ligger an til en reduksjon i det samlede nivået.
- Fakultetet vil komme med forslag til hvordan en større del av BOA-inntektene kan tilfalle fakultetet i forbindelse med budsjettsaken i desember.

Ulike tiltak for å bedre den økonomiske balansen mellom fakultet- og instituttnivå vil vurderes igjen i tråd med utviklingen av økonomien de neste årene

Utviklingen i årsverk i 2024

I 2024 har det ikke vært lyst ut stillinger til erstatning for utgående stillinger på fakultetet. Slik det ser ut per oktober gir dette en reduksjon på 6,3 årsverk i 2024. Av disse er henholdsvis 3,9 årsverk vitenskapelige og 2,4 teknisk-administrative. For 2025 vil avgangen i disse stillingene få full effekt og utgjøre henholdsvis 7,3 vitenskapelige årsverk og 5,5 administrative årsverk. Ytterligere avganger i løpet av 2025 vil komme i tillegg til dette.

Reduksjonen i vitenskapelige stillinger i 2024 inkluderer fire avganger knyttet til alderspensjon, to oppsigelser, og to reduksjoner i stillingsprosent. Tabell 2. viser avgangene i vitenskapelige stillinger fordelt på institutt.

Tabell 2. Avganger i vitenskapelige stillinger 2024

Institutt	Avganger i stillinger i 2024
Sosiologi	2
Politikk og forvaltning	
Sampol	1
Økonomi	1
Infomedia	2
Sosialantropologi	0,5
Geografi	0,8

Enkelte av de vitenskapelige avgangene har kommet brått på, og for Sosiologisk institutt som har hatt et høyt antall registrerte studenter i forhold til antall vitenskapelige stillinger, er dette spesielt krevende. Institutt for informasjons- og medievitenskap har mistet nøkkelkompetanse innenfor spesialiserte områder som KI, og institutt for geografi har fått betydelig redusert kapasitet i forhold til kompetanse på geografiske informasjonssystemer. Institutt for sammenliknende politikk har hatt underbalanse i rekrutteringsmodellen over lengre tid. Hver på sin måte er det utvilsomt en krevende situasjon for flere av fagmiljøene selv om utfordringene på Sosiologisk institutt virker størst akkurat nå. Fakultetet arbeider her sammen med instituttene om tiltak som kan hjelpe både på kort og litt lengre sikt.

Blant avgangene i de teknisk administrative stillingene er flertallet oppsigelser. Avgangene treffer prosjekt- og økonomioppfølgning, phd koordinering, infosenteret og teknisk støtte i MCB. I størst mulig grad arbeider administrasjonen for å løse utfordringene som oppstår ved avganger gjennom økt samarbeid og prioritering av oppgaver. Her vil også nullbasemetodikken som anvendes for å bidra til dimensjoneringen av administrasjonen, komme til nytte. Fakultetet drar også fordel av at vi for eksempel har fellesfunksjoner knyttet til økonomitjenester slik at oppgavefordeling og samarbeid på tvers av enhetene er enklere å gjennomføre. Det er likevel viktig å ha fokus på kapasiteten for ikke å komme under et nivå som vil ramme kritiske driftsfunksjoner som i neste omgang vil ramme fagmiljøenes kjerneoppgaver.

Dimensjonering av administrasjonen

Arbeidet med dimensjonering av administrasjonen gjøres som tidligere beskrevet (sak 40/24 og 47/24) ved hjelp av såkalt nullbasemetodikk. Dette arbeidet følges opp i møtene med seksjonsledere og administrasjonssjefer på fakultetet to ganger i måneden. Kartleggingen av arbeidsoppgaver og ressursbruk på disse er i gang og det arbeides godt med dette ut i administrasjonene og i seksjonsmøtene på de ulike enhetene. Arbeidet i forhold til tidsplanen mot desember 2024 ser imidlertid ut til å ta noe lengre tid og et mer realistisk mål for prosessen vil være første kvartal 2025. Det planlegges også for et nytt møte med verneombudene på fakultetet i løpet av høsten.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar redegjørelsen til orientering.

Jan Erik Askildsen
dekan

Kirstine Kolsrud
fakultetsdirektør